

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XXVI. Judicium extremum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS XXVI. JUDICIUM EXTREMUM.

§. I.

Figuræ, Symbola, nomina.

Ex Veteri.

Requievit Deus die septimo. Gen. 2. 2. Intelligit S. Greg. Nyss. de die Judicij or. 2. in hom. procreat. Quiescent juvenum studia; nulla erit de nuptijs consultatio; nulla suscipiendorum liberorum cura; nulla parandi auri sollicitudo. Hic dies septimus illius est diei septimi signum, & nota.

Mensus est duos funiculos &c. 2. Reg. 8. 2. id est, mensus est Moabitas duobus funiculis: unus fuit mortis; ut eò quasi mensi, id est, à Davide designati, & damnati, occiderentur: Alter verò funiculus fuit vitæ; ut eò mensi, & à Davide designati, in vita servarentur. Per funiculos duos intelligit duas sortes, occidendorum, & servandorum in vita. David, id est, Christus, in die Judicij. Matth. 25. 33. faciet duas sortes; unam salvandorum, alteram damnandorum. Pf. 30. 16. *in manibus tuis sortes meæ.* Cornelius hic.

Psalmi 6. titulus: *In finem in carnibus, Psalmus David 1. pro octava.* Octavâ Domini signatur adventus; quando, finitâ Sæculi hebdomadâ, ad judicandum venerit Mundum. Unde & Psalmus hic, qui pœnitentialium primus est, cum tremore maximo facit initium: *Domine, nê in ira tua arguas me.* Cassiodorus hic, Communiter dicitur, per octavam hęc locò significari diem ultimi Judicij, quæ erit octava: quia sequetur post sex dies hujus vitæ labriosos, & post septimam quietis animarum. Bellarminus hic.

Ab altitudine diei timebo. Pf. 55. 4. Sensus est: ego, tamesi tam multos habeam inimicos; tamen non ab illis timebo; sed *ab altitudine diei timebo*, id est, à divinis Judicijs, quæ procedunt ab altissimo lumine, quale est in meridie; quod lumen omnia penetrat, etiam intima cordium. Idem hic.

Tecum principium in die virtutis tue. Pf. 109. 3. Dies virtutis Filij illa est, in qua orbem terrarum judicaturus, merita singulis secundum opera sua retribuet. S. Cyrillus Alex. in Joan. l. 1. c. 1.

Verba Ecclesiastæ filij David regis Jerusalem. Ecclæ. 1. 1. B. Petrus Dam. s. 1. de Nat. B. V. tria Salomonis nomina adaptat Christo sic: filius regis, & rex, non solum Filius Dei, sed etiam Deus, Salomon, id est, pacificus est nobis in hoc exilio. Ecclesiastes, id est, Concionator erit in Judicio. Idida, id est, gloriosus erit in regno: in exilio amabilis, in Judicio terribilis, in regno admirabilis.

Si annis multis vixerit homo, - meminisse debet tenebroji temporis. Ecclæ. 11. 8. id est, diei Judicij. *Dies illa, dies ira, - dies te-*

nebrarum. Sophon. 1. 15. & dierum multorum; qui dies sunt, seu anni, æternitatis: qui cum venerint, vanitatis arguentur præterita, *in die bonorum nê immemor sis malorum; & in die malorum nê immemor sis bonorum.* Ecclæ. 11. 27. S. Bonav. hic.

Mittite falces, quoniam maturavit messis. Joel. 3. 13. Messis est consummatio Sæculi: tunc enim Angeli quasi falces demerent homines; impiosque prement quasi in torculari. Corn. hic.

Ex Novo.

Facite fructum dignum penitentia: jam enim securis ad radicem arboris posita est. Matth. 3. 8. 10. Auth. Imp. hom. 3. hic: Securis est antiquissima ira consummationis; quæ rotum præcisura est Mundum. Esti posita? quare non præcidit? aut si interim præcisura non erat, quare posita? quia rationabiles sunt arbores, & in potestate habent, facere bonum, & non facere: ut videntes, ad radicem suam positam esse securim, timeant præcisionem suam, & faciant bonum.

Circumdabunt te &c. Luc. 19. 43. Potest intelligi de peccatore ad Judicium accedente; qui circumdatur à multitudine accusantium iniquitatem. Pf. 39. 13. *circumdederunt me mala, quorum non est numerus.* Coagullatur in distinctione divinarum Judiciorum. Ad terram prosternitur in latione sententiæ. Et tandem omnino evertitur in acerbitate pœnarum. S. Bonav. hic.

Voce magnâ clamavit: Lazare veni foras. Joan. 11. 43. Magna vox Salvatoris, quæ Lazarum resuscitat, Symbolum est magnæ tubæ, quæ sonatura est in communi resurrectione. Theophylactus in Joan. hic.

Exortus est Sol cum ardore. Jacobi 1. 11. Ardorem solis sententiam dicit districti Judicij, quæ reproborum decor temporalis in fine consumitur. V. Beda hic.

Habentem in manu sua falcem acutam. Apoc. 14. 14. Falx, quam manu tenebat, consummationis est symbolum: nam ipse quoque Dominus Sæculi consummationem per messem designat. S. Andreas Cæsar. s. 15. hic.

Dies illa Judicij, dies Domini vocatur: quia illâ die unicuique pro opere suo justa merces à Domino recompensatur. S. Honorius serm. de Adv. D.

Sol in Leone. Lem: *Geminat incendia.* Christus Judex. Picinelli.

Vide Tit. Crucifixus.

§. 2. Ju.

§. II.

Judicium quàm horrendum.

Timetur iratus homo, & Angelus.

Moyſes iratus, arripiens vitulum, quem fecerant, combuſſit &c. Ex. 32. 20. Miror populum illum terrore percuſum, & attonitum, Moyſis voce, quaſi icu quòdam terrifici fulminis exanimatum. Unde hic pavor? Abulenſ. q. 30. Licet Deum illum diligenter, quem colebant; pro quo fabricando ſpoliaverant ſe aurò: tamen ad præſentiam Moyſis vitulum illum concuſcantis, & in eorum confuſionem maximam deſtruentis, nullus aliquid faciebat: quia inſaſerat illos timor, & tremor. Et ſubjungit: Moyſes in reditu ſuo fuit in vultu terribilis, emittens aliquos radios de vultu ſuo, ad terrorem malorum, ut non audent ei repugnare. Arcones in lſ. 3. v. 13. Diſc. 1.

Cunq̄ operiretur veſtibus, non caleſcebat. 3. Reg. 1. 1. Quarit Abulenſis, unde tantus rigor Davidem inſaſerat, ut is nullis dein ſtragulis à frigidis membris pelli poruerit? Reſpondet ex ſententia utriuſque Gloſſæ: ortum id frigus ex timore, quò vidit Angelum percucientem numeratò populò. 2. Reg. 24. 17. Timuit enim valde, & ceci dit in terram; & in tantum inde conturbatus eſt, quòd uſque ad mortem manſit in eo timor iſte, & inſrigidatio. Quòd confirmatur 1. Paral. 21. 30. non prevaluit ire ad altare. Si Davidem ita percudit Angelus iratus, gladiumque manu vibrans, licet ab illa juſtitia provocare ad tribunal miſericordiæ poſſet; quantum horroſis adferet Chriſtiano horriſica illa dies, quâ juſtus Judex nudabit gladium ſeveræ juſtitia ſuæ: quam nulla mitigare preces, nulla patrocinia inſeclere, poterunt. Didacus Niſſ. f. 2. D. 1. Quadr.

Si hunc dimittis, non es amicus Ceſaris. Joan. 19. 12. 13. Ubi hoc Pilatus audivit, mox adduxit foras Jeſum, & ſedis pro tribunali. S. Aug. dicit: tunc illi animo obverſari coepiſſe vultum Ceſaris trucem, iratum, terribilem; eoque permotum, ut in Judæorum poſſulata concederet. Si repræſentatio hominis irati tantum valuit contra rationem, & juſtitiam; quid non operetur in Chriſtiano conſideratio terribiſſimi vultus, quem Chriſtus Judex præferet, nè in flagitia præcipitis eamus. Sanct. Ambroſius lib. ad Virg. lapſ. ſi mente cernerent homines peccatores, quale Judicium imminet Mundo, ſenſus humanus non diſpergeretur vanitate ſæculari. Didacus Niſſ. ibidem.

Vide Eſth. 15. 10. Daniel. 9.

Narrarunt viri graves, qui aliàs neminem metuebant, ſolebantque cum principibus liberè, familiariterque agere; cùm ad Philippum II. Hiſpaniarum regem, aliquid petitori, accederent, ac rex in eos oculos ſuos cum regia gravitate deſigeret; conſternatos ocmuſiſſe: ac licet rex comiter eos invitaret, ut ſua proponerent; tamen nè verbum quidem eſſari potuiſſe. Corn. in c. 15. Eſth.

Cæſar Auguſtus oculis, ceu fulgure, terrebat intuentes. Unde quidam cum alloquens, ac totò corpore tremens, oculos in terram demilit. Imperatori miranti, & cauſam quaerenti, reſpondit: quia fulmen oculorum tuorum ferre non poſſum. Aurelius Viſtor lib. de vita, & morte Imperatorum.

Quantò magis Chriſtus iratus.

Ex Veteri.

A facie tua abſcondar. Gen. 4. 14. ait Cain. Abſcondi vult à facie Dei nè eam videat iratam. à facie tua abſcondar, quaeram omnes latebras, petam profunda terrarum, ſpeluncas &c. Si hoc tam acerbum eſt in Caini judicio, quantum erit in Judicio extremo? Arcones in lſ. 3. 13. Diſc. 1.

Totà die verrecundia mea contra me eſt; & confuſio faciei meæ cooperuit me, à voce exprobrantis, & obloquens, à facie inimici, & perſequentis. Pl. 43. 16. 17. Si urſos David, & leones, ſtrangulavit; cur confuſio animum turbat à facie inimici, & perſequentis? plus ſibi timet ab irato vultu, quàm ab irato leone. Alvarez Illuſtr. 40.

Erubefcet Luna, & confundetur ſol, cùm regnaverit Dominus &c. lſ. 24. 23. Tunc, inquit S. Hieron. erubefcet Luna & confundetur ſol; cernens homines, qui ſuò fruebantur lumine, nihil dignum ſua bonitate feciſſe; qui ſolem ſuum oriri facit &c. Confuſio, & verrecundia, quaſi operiet faciem eorum; quòd talibus hominibus ſua luce, & influentijs, ſervierint. Sed id horribilius, quòd Chriſtus ſol, propter Divinitatem; Luna propter Humanitatem; qui hilarem vultum oſtendet juſtis, & poenitentibus, rebellibus oſtendet lugubrem, terribilem, furore plenum: exprobrans eis, quòd ſanguinem pro eis in Paſſione fuderit: qui antea clamabat miſericordiam, nunc juſtitiam, & vindictam. de Poate in Cant. 2. Exh. 9. §. 3.

Aſpiciebam in viſione noctis. Et ecce cum nubibus cæli quaſi filius hominis veniebas. Dan. 7. 13. horruit ſpiritus meus. v. 15. Non verè, ſed imaginariè tantum, hoc videbat. Petrus Dam. l. 4. ep. c. 5. omnia hæc extremi Judicij indicabant imaginem. de Caſtillo llat. 111.

Ex Novo, Patribus, & aliis.

Transfiguratus eſt ante eos. Matth. 17. 2. Qualis futurus eſt tempore judicandi, talis apparuit Apoſtoliſ. S. Hier. in Matth. hic. Dic mihi nunc o peccator: ſi Diſcipuli Chriſti tam juſti tantoperè timuerunt, videntes Chriſtum in nube cum majeſtate; & audientes vocem Patris tam glorioſam, tamque dulciter resonantem, nec de poenis comminantem: quantum timebunt, & terrore concutientur, improbi in die Judicij, quando audient; ire maledicti. Diez Transfiguratio.

Ibunt

Ibunt hi in supplicium aeternum. Matth. 25. 46. *Ibunt* ? sponte igitur ibunt. Credideram à Deo cogendos, à dæmonibus rapiendos. Quis ad mortem damnatus ultrò, & lubens, eat ad supplicium ? *Ibunt* : quia tantus erit terror à facie divini Judicis ; ut eligant potius sponte ire in Infernum, quàm irati Judicis videre vultum. Paoletti D. 1. Adv.

Cum fecisset quasi flagellum. Joan. 2. 15. Ostendit in vultu suo Christus aliquid terribile, scilicet fulgoris radios procedentes ; quibus hostes exterriti resistere saltem in verbo non audent. Abulens. in Matth. 21. 9. 79.

Videbunt in quem transfixerunt. Joan. 19. 37.

Cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus. Apoc. 1. 17. Quare cecidit *tanquam mortuus* ? quia, qui priusquam ista conspiceret, stare se in justitiæ culmine, quasi Christi discipulus, & dilectus præ cæteris præsumebat. Ubi divinæ claritatis luce, & justitiæ splendore, perfusus est ; quidquid sibi de ipso complacuit, desepit. Unde & quasi mortuus ad Domini pedes cecidisse dicitur : quia nunquam tenebras suas mens humana dijudicat ; quàm cum divinæ sapientiæ lucem, & justitiæ, quæ de cælo est, veritatem agnoscit. Joachimus Abb.

Et de ore ejus procedit gladius ex utraque parte acutus. Apoc. 19. 15. O spectaculum horribile ! lingua illa tam amabilis, & suavis, quæ nunc nos invitat ad veniam ; tunc erit acutus gladius ad vindictam. Diez conc. 1. de Adv. D.

Prorsus horreo incidere in manus Dei viventis ! volo vultui iræ judicatus præsentari, non judicandus. S. Bernardus in Cant. l. 55.

Veniet Dominus cum tanta majestate, & potestate ; quòd totus Mundus timebit, & tremet. Veniet, enim instar potentissimi Regis, qui venit ad civitatem sibi rebellem cum gentibus armorum &c. S. Vincentius Ferr. l. 1. D. 1. Adv.

Gregorius Turon. l. 1. de gloria MM. refert Crucem pretiosam mirabili margaritâ insertâ. Illam qui aspicit, si absque ullo peccato mortali sit splendidò, & fulgidò quòdam fulgore coruscata : si sceleri vel uni sit obnoxius, nubila, obscura, nigra, apparet. Talis apparebit in die Judicij.

Frater quidam inter Completorij preces, re quâpiam ad risum eos provocante, disolutè ridebant. Unde repentinò, & magnò, fragore Christi Crucifixi effigies, quæ super ostium Chori pendebat, versò ad Fratres vultu, indignationem erga ridentes indicavit ; quam & illi senserunt. Nam ex tremendo fragore, & commutato Christi vultu, statim tabescentes, qui præcipui fuerunt in culpa, paucis post diebus mortui. Lucas Vadingus t. 1. Annal. ad ann. 1253.

Urbs est Indiæ Orientalis Thama, emporium celebre ; omni vitiorum genere, luxuriæ inprimis, ac vindictis infamis. Quibus cum finem nullum, summo cum Christiani nominis

dedecore, poneret : ecce tibi plenò die, inspectante populò, in medio aere Crucifixi species apparet, trucibus oculis, ac formâ corporis, acerbissimas civibus minas intentans. Interea sensim evanescit trepidantibus omnibus : cum subito in ejus locum succedit avis quædam mirabilis ; è cujus rostro hæc distinctè audita : *Statim videbitis Dei vindicis iram in vos descendere.* Nec mora longa : cælum caligine inhorrescere, micare fulmina, mugire tonitrua ; venti exurgere horridi ; quibus homines sublimè abrepti, ac mox in valles, & præcipitia, directè expirare ; terræ motus succedere insoliti, quibus plurimi absorpti. Mare, quod urbem alluebat, intumescere, latè omnia ad quatuor milliaria inundare. Stabant in portu septuaginta naves orientalibus mercibus onustæ ; hæc inter se collisæ, absorptæ omnes. Neque hic finis : mox lapidosâ grandine maxima pars hominum, & jumentorum, sub dio propter terræmotum excubantium, interempta. Visebantur varijs in locis erectæ Crucifixi, ac Crucis, imagines, veteris olim pietatis monumenta ; sed neglecta pridem, ac fuligine obsita, subito evanuerunt omnes, totidem patibulis eorum in locum succedentibus ; quibus superstitices gravissimè exterriti in cavernas se abdiderunt, ab irato Deo ad misericordem corde contritò profugientes. Lyræus de imit. Chr. pat. c. 5. c. 8. ex historia Indica ad annum 1618.

§. III.

Judicium tremendum à voce Judicis.

Timetur vox vati hominis, & Angeli.

Audienti autem Ananias verba hæc, cecidit, & expiravit. Act. 5. 5. Non Petrus hic existimare debemus interfecisse Ananiam ; sed illum non sustinuisse acritudinem verborum Petri. Paoletti, D. Sexag.

Tremefactus Felix. Act. 24. 25. Vox Pauli eum, utpote adulterum, tyrannum, percellerat instar tonitruum. Si impium Præsidentem perculit Paulus, dum coram eo staret subditus, & victus ; quomodo percelleret eum, quando cum Christo, & Apostolis, sedebat super thronum, eum judicans ? Corn, hic.

Philippus II. Hisp. Rex mendacij convictum nescio quem è domesticis, aded tribus hiicæ verbis perculit : sic me decipis ? ut is domum reversus paulò post ex mœrore, & pudore, obiit. Doultreman l. 2. 5. Sect. 1.

Juvenis leno, lusor, blasphemus, somniavit in somno nocturno, se tractum ad Judicium Dei ; ubi videbat Christum, B. V. & Sanctos ; & coram Christo adducebantur animæ, quas singulas interrogabat : quid fecisti pro me ? Et cum hos vocaret ad gloriam, illos damnaret ad poenam ; juvenis plenus timore dicebat ò me miserum ! quid dicam, quando interrogabit me ? quia nihil boni feci. Et post pauca fuit vocatus à Judice, cui dixit : quis es tu ? redde rationem vitæ tuæ. Tunc juvenis excitatus totus

torus incanuit, & penituit, saepe confessus, & sanctus effectus. S. Vincentius Ferr. l. de corona Domini.

In vitis Patrum Monachus quidam, qui negligenter vixerat, aegrotans raptus fuit ad Judicium; & invenit matrem suam jam mortuam cum his, qui judicabantur. Illa, ut eum vidit, obstupuit, & dixit illi: quid est hoc fili? & tu in hunc locum condemnatus justus es venire? ubi sunt sermones tui, quos loquebaris dicens: volo salvare animam meam? Confusus, & rediens ad se, inclusit se poenitens, & plorans negligentiam suam: cumque multi eum rogarent, ne nimio fletu se læderet; noluit consolari, dicens: si improprium matris meae sustinere non potui, quomodo CHRISTI, & Sanctorum, in judicio potero sustinere? Cornelius in Deut. c. 32. 13.

B. Veronica de Binasco, quod est Longobardiae oppidum, anno 1445. nata, permessa colli à Leone X., narravit aliquando fororibus: Missa sacra agente Sacerdote quodpiam die, juxta altare genuflexam fororem curiosius aspexit. Verum Angelus tantâ levertate me increpuit, ut diem extremum clausura fuerim, si corpori meo mens mea juncta foret talia sustinens. Heu! quam ingens horror fuit ille Angeli argumentis; quam dura verba; quam terribilis vulsus! Ex vita B. Angelæ de Fulginio.

Quantò magis irati Dei Judicis.

Ex Veteri.

Vocem tuam audivi, & timui. Gen. 3. 8. 10. Cum audissent vocem Domini Dei, Hebr.: Judicis, deambulantis in paradiso, abscondit se Adam. Ad Dei vocem loquentis extimuit Adam; quid si iratum vultum videret? Certè primum, & maximum reprobodum supplicium extremo in judicio illud erit, quòd iratam Dei faciem ferre non poterunt. Alvarez. Illustr. 40.

Loquere tu nobis, & audiemus. Ex. 20. 19. Datâ Lege perterriti, ac pavore concussi, steterunt procul dicentes Moysi: loquere &c. Hinc deducit Philo l. de somnijs: si Deus amicè loquendo, & salubria dando præcepta, tam sublime intonat, ut ejus voces sustinere non possimus; quid erit, si minas intentet, aut poenâ afficiat.

Tonabit Deus in voce sua mirabiliter. Job. 37. 5.

Sicut rugitus leonis, ita terror regis. Prov. 20. 2.

Percutiet terram virgâ oris sui. Il. 11. 4. Virga oris, est acris objurgatio, & increpatio, q. d. Christus peccatoribus non adalubitur; sed spiritu fortitudinis armatus liberrimè gravissimis verbis objurgabit homines terrenis desiderijs deditos. Corn. hic.

Tacui, semper, silui, patiens fui: sicut parturiens loquar. Il. 42. 14. Parturiens cum dolore ejicit hoc, quod in intimis tempore longò gestavit. Qui ergo semper siluit, sicut parturiens loquitur:

Polyant. h. Sac. Tom. I.

quia venturus Judex, qui sine ultione diu facta hominum pertulit, quandoque cum fervore examinis, quasi cum dolore mentis, quantæ animæ adversionis sententiam intus servaverit, ostendit. S. Greg. mor. l. 10. c. 17. Quid hoc supreme Judex? semper tacuisti? cujus frequentes minæ per prophetas. Semper patiens? unde diluvium? ignes Sodomæ? Egypti plagæ? &c. Quia omnes hæc minæ, & poenæ, si cum æterna damnatorum poena conferantur, non verba, sed silentia; non tormenta, sed blandimenta, reputanda. Ideo ait, *silui, tacui, patiens fui*; quamdiu in eos non fulminavit damnationis sententiam. Sylveira in Apoc. 4. 3.

Vidit Balthasar manum in pariete scribentem judicium ejus, & genua ejus ad se invicem collidebantur. Dan. 5. 6. Quid erit audire tonitruum illud: *discedite à me maledicti*. Præ timore arescent homines. Luc. 21. 26. ad Signa præambula Judicij: hac ariditate disponentur ligna ad continuò ignem superventurum. Oforius D. 1. Adv.

Leo rugiet, quis non timebit? Amos 3. 8. Quis non timeat Judicem potentissimum, sapientissimum, justissimum? Potentissimum, quem nemo potest effugere; sapientissimum, quem nemo potest latere; justissimum, quem nemo potest corrumpere? Innocentius III. P. l. 3. de cont. Mundi. c. 14.

Ex Novo.

Et audientes Discipuli ceciderunt in faciem suam. Matth. 17. 6. & timuerunt valde. Cur pavent Discipuli? Si vox Patris solum enuntiaret illa verba: *hic est Filius meus dilectus &c.* & non adjiceret sequentia, *ipsum audite*, forsitan non inhorrescerent: cum verò adjungitur, *ipsum audite*, expavescunt, & tremunt. Cur? quia Christo, tanquam Legislatore, & Judici, obsequium ab Apostolis præstandum injungitur. Albertus M. *ipsum audite* quasi Legislatorem. Hinc Matth. 3. 17. in baptismo Christi ad illam vocem, patente cœlo licet, nullus terror, nec metus injicitur audientibus; quia non adjicitur, *ipsum audite*. Observat id Card. Cajetanus, in baptismo Paterna vox non dixit, *ipsum audite*; sed modò hoc addidit, propter mysterium. Tunc enim regeneratio, modò doctrina significatur. Et propterea tunc satis fuit testificari, quòd est Filius; modò oportuit testificari, quòd est Doctor audiendus à Mundo; præsertim de futuris in alia vita, quæ Jesus prædicabat: propter quæ transfiguratio ista patrata. Arcones in Il. 3. Disc. 1.

Jesus clamans voce magnâ emisit spiritum. Matth. 27. 50. Unde tot effectus prodigiosi in Dominica Passione? veli scissio, terræ motus, petrarum contritio, monumentorum apertio, mortuorum resuscitatio? Quanam est causa? vox Dei; cum Crucifixus clamavit voce magnâ. Paoletti D. Sexag.

Hhh hh Sculte!

Stulte! hac nocte &c. Luc. 12. 20. Superat aeternam poenam irrisio ista stulticia. S. Basilius hom. in divites. Inolerabilis dolor est, igne perenni comburi, conscientiae verme rodi, horridò, & angustò carcere contineri; intolerabilior est impio illa stulticia, quam ab omnibus hominibus, demonum turbis, Angelorum choris; supremi Judicis ore damnatus capiet. Bieza 1 s. c. 8. conc. 6.

Dixit eis: ego sum; abierunt retrorsum &c. Joan. 18. 6. Locutus est, & ceciderunt retrorsum. Quò mihi legiones Angelorum? quò caelestem exercitum? vox Domini sola plus terret. S. Ambr. l. 10. in Luc. Qui ceciderunt ad unam vocem Christi morituri, quid facient sub voce judicaturi? S. Aug. tr. 47. in Joan. Quid non poterit Majestas ejus judicatura, cujus hoc potuit humilitas judicanda? S. Leo s. 1. de Pass. *Ego sum*, inquit. Quod verbum illam manum ex ferocissimis congregatam, quasi quòdam fulminis ictu stravit, atque percudit; ut omnes illi atroces, minaces, atque terribiles retroacti corruerent. Ubi savitia conspiratio? Ubi ardor irarum? Dominus dicit: *ego sum*; & ad vocem ejus turba prosternitur impiorum. Quid non poterit. &c. Id. ibid. Quid judicaturus faciet, qui judicandus hoc fecit? Sanct. August. t. 111. Si illa vox mitissima, *ego sum*, non minus, quam tonitru terrefecit; quid illa vox terribilis *discedite &c.* Sylveira hic.

Et de ore ejus gladius - acutus. Apoc. 1. 16. Per hunc CHRISTI gladium accipe sententiam condemnationis, ipsamque condemnationem, & punitionem aeternam; quàm Christus impios in die Judicij efficacissimè, & dirissimè, feriet; adigèque in gehennam, seu mortem secundam. Ita Rupertus, Beda, Andreas Jerosol. apud Cornel. hic. Gladius ab ore procedit, quia sententia finalis ab ore, ite maledicti. Nota cum Viega: Christum triplici modò gestare gladium. 1. accinctum Pf. 44. 4. *accingere gladio tuo.* 2. in ore, ut hic. 3. in manu Pf. 7. 13. *nisi conversi fueritis.* Hic est in puniendo Dei progressus; accinctus ostendit potentiam, ut tereat; in ore, ut deterreat; in manu, ut percuciat. Ex. 15. 9. *evaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea.* Sylveira hic. q. 68.

§. IV.

Judicium horribile ob alias causas.

Ex Veteri.

At illa venit ad eum ad vesperam. Gen. 8. 11. In illo extremo diluvio non erit arca, ad quam confugiant peccatores; nec columba, quæ pacem ferat; nec olea, quæ misericordiam efflorescat. Fernandus hic.

Si iniquitates observaveris, Domine, Domine, quis sustinebit? Psal. 129. 3. Si nobiscum severus Judex agere volueris, non misericors Pater; quis stabit ante oculos tuos? S. August. hic.

Visio dura nuntiata est mihi. II. 21. 2. 3. *propitius repleti sumus lumbi mei dolore, corruimus cum audire.* Quæ visio tam mirabilis effectus in eo operata est? vidit Jerusalem extendam &c. Hodiernum Evangelium nuntiat nobis eversionem non unius civitatis, aut regni, sed totius universi. Diez conc. 1. de Adv.

Terrendis arcum suum. Thren. 3. 12. In arcu quantò longius trahitur chorda, tantò de eo districtior exibat sagitta: sic extremi Judicij dies, quantò longius differtur, tantò cum venerit, de illo districtior sententia procedit. Sanct. Ambrosius l. 2. de Cain c. 9. longævitas Caino indulta vindicta est. Cornelius in 1. Reg. 15. 2.

Dies ira, dies illa. Soph. 1. 15. Dies hujus vitæ est dies gratiæ; illa erit Judicij, & ire: quia in illa die Deus omnem suam iram per lex millia annorum collectam, totam simul, unò impetu, quasi torrens, effundet in impios. Erit *dies angustia*: quia, si improbi aspiciant fursum, videbunt Judicem iratum; si deorsum, flammam; si retro, sordentes voluptates; si ante, aeternitatem; si ad latera, angelos se relinquentes, diabolos invadentes; intus conscientiam accusantem, & flagellantem. Erit *dies calamitatis*. Sept. *necessitatis*, obinevitabilem sententiam, à qua nemo poterit liberare. Erit *dies perditionis*: quia & famam, & vitam, & latitiam, & animam, & omne bonum, perdent in æternum. Erit *dies tumulus*: quia in tanto, & pene infinito, damnatorum numero, horridus erit strepitus, clamor, & ejulatus, maledictiones, & blasphemias. Erit *dies tenebrarum*: quia ibunt in tenebras exteriores. Erit *dies desolationis*: quia privabuntur omni solatio; ac replebuntur omni mœrore, & tristitia. Corn. hic.

Scindetur mons olivarum ex medioparte sui ad Orientem, & occidentem. Zach. 14. 4. Sanct. Hieronymus, Cyrill., Theodor. retus, censent, hanc scissionem fore quadrifidam in modum Crucis ad quatuor Mundi plagas; ità ut mons oliveti scindatur primò ab Oriente in Occidentem; deinde duæ illæ partes discissæ rursus scindantur in Aquilonem, & Meridiem. In die ergo Judicij Christus descendens in montem Oliveti cum sua Majestate, per ingentem terræ motum concutiet illum quò motu se findet, & ampliabit, ad captiendos omnes homines judicandos: fietque fissura, & vorago ingens usque ad gehennam; ut in ipsum propiciant non tantum reprobi, sed etiam Electi; gaudeantque mirificè, quòd horridum illud ignis barathrum, in quod videbunt tot impios demergi, per gratiam Christi evaserint. Cornelius hic.

Ex Novo.

Hac omnia tibi dabo, si cadens adoreris me. Math. 4. 9. Marci 5. 6. *vident Jesum à longè cucurrit, & adoravit eum.* S. Chrysol. s. 17. quid est, diabole? quem tentatione provocabas ad lapsum; quem promissione regni, ut te adq̄ret, subdolis ambicbas;

bas; nunc tremens, & miserandus, prolaberis, & adoras. Agnoscent, agnoscent Deum, Judicem confitentur; clamant, se judicium debere. Ad potentis timent conspectum, adorant modò Judicem, quem paulò antè despexerunt jejunum. Naxera in Jol, 9. §. 7.

Veniens in nubibus caeli. Matth. 24. 30. Cur venturus sedens super nubem? quia nubes generantur ex vaporibus terræ: quia rigor illius Judicij ex terra, ex nostrorum peccatorum exhalationibus, provenit. Sylveira hic. q. 15.

Clamor factus est. Matth. 25. 6. Quis est iste clamor? nisi quæ Apostolus 1. Cor. 15. 52. *in actu oculi, in novissima tuba.* S. Aug. l. 23. de decem Virgin.

Pater! peccavi in caelum, & coram te. Luc. 15. 18. Cur meminit se peccasse in caelum? cur non contentus dicere, *peccavi coram te*: ut dicebat alius peccator Psal. 50. 6. *vili soli peccavi.* Quia, dum se sinit tribunali divino, non solum Deum iratum meminit, sed etiam caeli in se armatos exercitus metuit. Titus Boltr. haud fecus firmamenti faciem metuit, atque accusatoris ejusjupiam voces. Illa ipsa lumina, quæ modò vitam tibi halant, tunc solum responsum mortis dabunt. Nec est creatura tam hominis amica, quæ, instante Dei sententiâ, accusatoris, imò carnificis, personam non tibeat. Baeza t. 3. l. 13. c. 1. §. 1.

Erunt signa in Sole, & Luna. Luc. 21. 25. Cùm in domo aliqua dominus mortuus est, videtur plura mororis signa: famuli lugubribus vestibus induti plorant; omnia querulis; & lamentis, personant. Mundi hujus dominus homo est; & tunc omnes homines morituri sunt: ideo omnes creaturæ doloris signa dabunt; sol, tanquam lugubri veste indutus, obscurabitur. O infelix peccator! cur tu propria mala non desles, cùm causâ tuâ omnes creaturæ trilentur. Diez conc. 1. in Adv. Dum supremi Judicis sententia instat, nil nisi crudele, etiam in amicioribus, expecta. Quis homini amior, quàm sol, luna, & stellæ? De influxu astrorum vivit homo; caelo acceptum refert, quidquid jucundum, & necessarium, habet. Sed ecce omnes hos favores mutatos in sole, lunâ, & stellis; in quibus jam nò licet videre alia quàm signa horribilia, signa mortis, & calamitatis extremae. Unde hæc mutatio? nisi ex instante jam supremi Judicij sententia. Baeza antè cit.

Virtutes calorum, movebuntur. ib. id est, sanctissimi viri timebunt. Matth. 25. 9. *ne forte sufficiat nobis, & vobis &c.* Bonæ Virgines! cur tam duræ estis in lorores? tantillum olei procurastis, ut nec modicum alijs valeatis porrigere? sed in districti Judicij adventu quævis abundantia disparet. B. Cæsarius Arelat. hic: tantus horror, & tanta exinanitio erit in die Judicij; ut etiam illi, qui misericordiae oleum se intelligunt abundantius procurasse, metuant, ne eis possit ad omnia peccata redimenda sufficere. Nemo tot meritorum cumulos repositos habebit, qui, dum ad tribunal Christi accedit, non dubitet, an satis sibi providerit. Quis

plura congestit opera misericordiae, quàm Job? *oculus sui caecus &c.* c. 29. 15. omnium rerum sustinuit jacturam: & tamen ait c. 7. 21. *Si manè me quæstioris, non subsistam.* S. Hieron. ait, solem obscurandum ad Christi comparationem, quò tempore è caelo descenderit. Similiter S. Chrylost. sol obscurabitur, non quia destruetur; sed quia luce adventus Christi superabitur. Idem putant, Euthym. Theophylactus. V. Beda in Luc. 21. apparente verè lucis gloriâ, omnia Mundi lumina tenebris, umbrisque, comparantur. Sic S. Aug. f. 130. de temp. tanta erit eminentia splendoris in Christo, ut etiam clarissima caeli luminaria, præ fulgore luminis divini, abscondantur. Secunda interpretatio: non esse re ipsa obscurandum Solem; sed hoc loquendi modò mœstittiam indicari temporis illius, & calamitates. Solet enim mœstittia, angor, & calamitas, nomine caliginis, & tenebrarum significari, ut S. Gregorius docet in Job. c. 18. 16. Sic loquitur Isaias 13. 10. de Babylonis everfione. Sic Amos 8. 9. de captivitate Israëitarum. Ezech. 32. 7. Sed non probantur hi duo sensus: primus; quia sol, & luna, lumine carebunt, antequam Christus è caelo descendat, ut signum Judicij præbeant. Secundus, ex verbis Christi patet, in se obscurandum, & mutationem fore, sicut in Passione Christi: vel quia divinâ virtute suo lumine privabuntur, vel quia aliqua corpora opaca interponentur inter ea, & terram. Probabile est, per plures dies has tenebras duraturas; & credibiliter pluribus, quàm Egyptiæ tribus diebus. Ex. 10. 22. Stellæ de caelo cadent; id est, lux earum cessabit, perinde acsi cecidissent. Et virtutes caelorum commovebuntur. S. Hier. per virtutes caelorum Angelos intelligit. Ità etiam Chrylost. Euthym., Theophylactus, Augustinus. Commovebuntur scilicet ad faciendâ insolita opera. Secundò virtutes, id est, vires caelorum, movebuntur; ità ut, amissâ pristinâ virtute, ipsi caeli deficere videantur. Baeza D. 1. Adv.

Virtutes calorum movebuntur. Luc. 21. 26. Ipsi Angeli, & primæ virtutes, turbabuntur, terrebunturque in terribilibus immutationibus universi. Theophylactus hic.

Veniens in nube. Luc. 21. 27. Non erunt hæc nubes pluvijs rorantes, tertanque refrigerantes; sed nubes tempestuosæ, ignem spirantes, flumina jacentes. Rupertus.

Et factus est sudor ejus &c. Luc. 22. 44. Quid pro se ille, cùm in agonia esset, peteret; qui in terra positus caelestia cum potestate tribuebat. Sed appropinquante morte nostræ mentis in se certamen expressit; qui vim quandam terroris, ac formidinis patimur, cùm per solutionem carnis æterno propinquamus Judicio. S. Greg. l. 25. in Job c. 17. Unde tanta anxietas dolorum plena? Representabatur innocentissimo agno; quòd ad tot Judices, & tribunalia; trahendus esset; inde tantò pavore, angore, & dolore, affligitur: designans, quis futurus sit timor, & anxietas hominum in morte, cùm ante tribunal severissimi Judicis sunt sistendi. Sylveira hic.

Sic veniet, quemadmodum &c. Act. 1. 11. Sic veniet ipse in corpore, in ipsa veritate; nobis in amore, impijs in tremore. S. Aug. 1. 7. in Alcenf.

Voluntariè peccantibus vobis, post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur pro peccatis hostia; terribilis autem quadam expectatio Judicij. Hebr. 10. 26.

27. Etiam timor Judicij malis resurgentibus est poena inenarrabilis, & gravior, quam gehenna. S. Anselmus hic.

Expectabunt omnes pavidi sententiam Judicis, qui nescient, sintne audituri, *venite &c.* an *discedite &c.* Sanct. Basilus Seleuc. ferm. in transfig.

Quid ibi virgula deserti patietur, quando cederet, quæ in Libano est, concutietur? quid miserii homines mortales facturi sunt, quando Angeli timebunt? Haymo Ep. D. 2. Adv.

§. V.

Judicium horribile ob mysterium incarnationis, & priorem misericordiam.

Figuræ, & Symbola.

Per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis. Ex. 13. 21. Ut significetur, Christum in die, id est, in vita justi esse nubem, id est, blandum: sed in nocte, id est, vita peccatoris, quasi ignem, & terribilem, apparere. Rursum Christus in die, id est, in hac vita, ostendit se lenem, ut nubes; sed in nocte, id est, morte, judicio, & gehennâ se quasi ignem formidabilem ostendet. Cornelius ex S. Gregor. hom. 21. in Evang. hic.

Fac tibi duas tubas. Num. 10. 2. Per has Rupertus accipit duos Christi adventus: primum in carnem; secundum ad Judicium: primò CHRISTUS insonuit, poenitentiam agite; secundò insonabit, ite maledicti &c. Corn. hic.

Lapis factus est mons magnus. Dan. 2. 37. In *petra exaltavit me.* Ps. 26. 6. Nota differentiam inter lapidem, & petram: nam lapis est politus; petra magnus, & rudis. Christus potest dici petra: quia conteret in Judicio inimicos suos. Lapis autem, quia parvus natus, & humilis. S. Bonavent. in Psalm. 26.

Factò vespere dicitis &c. Matth. 16. 2. Abulens. q. 9. ait: in hac serenitate, & tempestate temporum, designari duos Christi adventus: primus in carne; & tunc est tempus serenum; rubicundum coelum sanguine Passionis suæ, cum omni misericordia, quâ nos redemit. In secundo autem adventu tempestas erit, quando ad judicandum venerit: tunc erit mœror, & calamitas, & rutilabit triste coelum; apparebunt horribilia signa in sole, & luna; & erit magna tempestas in reprobos æternæ condemnationis. In primo adventu Christi fuit serenitas gratiæ; in secundo ad Judicium erit tempestas vindictæ, & gehenna. Ità ille.

A cujus conspectu fugis terra. &c. Apoc. 20. 11. Gravissima hominis mansueti iracundia; gravissimæ tempestates post diu serenum coelum; & judicium post tantam misericordiam gravissimum. Magis perterret repentina ira post longam clementiam: horrida vox, *discedite à me*, post tam benignas appellationes, *venite ad me.* Olorius D. 1. Adv.

Gladius oleo tinctus. Lem: *Lenissime acutior.* Quis oleo leni obtusum ferrum exacui posse cogitasset? Id verò in illo die insigniter fiet: Oleum enim misericordiarum, & gratiarum; quibus hic à Deo perfusi fuere ingrati peccatores; acuet tunc ejusdem indignationem, & iram inflammabit. Didacus Niff. D. 1. Adv.

Mollis quidem est, & blanda aëris, & nubium, natura; horrenda tamen ex ipsa fulgura prodeunt. Sic blandissima est misericordia DEI; at ex illa supplicia metuenda, & stupenda, prodeunt. Barradius D. 9. Pent. 1. 3. l. 7. c. 9.

Testimonia

Ex Veteri.

Sennacherib ingenti cinclus exercitu apud Jerosolyman iram Dei incurrit. *à filijs percussus.* 4. Reg. 19. 37. Cur non cum reliquis occubuit, quos Angelus cœcidit? Tostat. q. 30. hic: fuit ad inferendam ei poenam majorem: erat enim pejor omnibus viris suis; & volebat eum Deus punire accerrimè, occisus est à filijs suis, à quibus maximè diligi debebat. S. Ephrem, de vita Religiosa: illic misericordissimus ille Abraham immitis, & immisericos, reperitur. Et qui pro Sodomis, ut salvarentur, fuerat deprecatus, illic vel pro uno peccatore non supplicabit.

Universe via Domini, misericordia, & veritas. Psalm. 24. 10. Duo adventus Filij Dei; unus miserantis, alter judicantis. S. Aug. hic.

Diligis misericordiam, & judicium. Ps. 32. 5. Ante Judicium misericordiam diligit, & post eam prorogatam ad Judicium venit. S. Basilus hic. Quod quidem Deus ad misericordiam propensus sit, perspectissimum habeo: quod autem etiam acerbissimas ab his, qui ipsius misericordiam contemnunt, poenas exiget, tum scriptura, tum res ipsæ testantur. Quamobrem, nè benignitate, ac misericordiâ solâ, freti, peccemus; verum justitiam etiam cogitantes respiscamus. Sanct. Isidor. Pelus. l. 3. ep. 71.

Dabo clavem domus David super humerum ejus &c. Is. 22. 22. Innuitur Filius hominis Crucem portans in humeris. Judicij die signum Filij hominis parebit in horribilius judicium peccatoribus. Escobar t. 3. Proph. Chr. Obj. 1.

Dixi, in vacuum laboravi &c. ergo Judicium meum cum Domino. H. 49. 4. q. d. Christus: ego manifestavi nomen tuum, o Pater! hominibus; feci, quidquid potui pro eorum salute, usque ad crucem, & mortem. Judicium ergo hujus causae tibi committo Pater: tu judica, cujus culpa factum sit, ut tam pauci ex ijs sint conversi, & salvati, ait S. Hier. eosque, qui meos labores spreverunt, & in se castos redderunt, judica, & puni. Cornelius hic.

De angustia, & de Judicio sublatus est. H. 53. 8. S. Ambr. 7. in Luc. cum alijs sic legit: *in humilitate Judicium ejus sublatum est.* q. d. si quis nosse velit, quam terribilis, & inexorabilis in tremendo illo Judicio Christus apparebit; ex humilitate ejus facile dignoscet: vilitas enim, quae praecessit, naturae majestatis mensura est. Pinna Eth. 86.

Congregabo omnes amatores tuos. Ezech. 16. 37. quod, juxta Theodoretum, hunc sensum habet: per ipsos Amatores tuos ulciscar te. Ab illo vapulare, qui amaverit, cruciabilissimum. Minatur Deus Jerusalem hinc non ferum, non ignem; sed his omnibus aliquid immanius: *congregabo &c.* Nec enim tam grave est, cum Deus vindictam sumit per eos, qui oderunt; quam cum ad ultionem adhibet eos, qui diligebant. Didacus Niff. f. 6. D. 2. Quadr. §. 6.

Ex Novo.

Quid ex his videre? hominem molli- bus vestitum, &c. Math. 11. 8. Cum dicitur, existis videre hominem, id est, Christum molliibus vestitum, loquitur personis poenitentibus. Secundum primum adventum est indutus molliibus vestibus, scilicet misericordiae. Apoc. 1. 13. *vidi vestitum podere, Zona charitatis aurea &c.* in secundo adventu duris, & ferreis induetur. Sap. 5. 19. *induet pro thorace justitiam - accipiet armaturam Zelus illius &c.* S. Vinc. Ferr. f. 1. D. 3. Adv.

Unus est bonus Deus. Math. 19. 17. q. d. Non ab homine affecto expectes bonitatem, sed rigorem. Unus est Deus, qui inter injurias novit bonus injuriantibus esse. S. Aug. l. 1. de Trin. c. 13. quid me interrogas, inquit, de bono? id est, istam formam, quam vides, quid interrogas de bono; & vocas me, secundum quod vides, Magistrum bonum? haec forma Filij hominis est; haec forma apparebit in Judicio, non tantum justis, sed impijs: & hujus formae visio non erit in bonum eis, qui male agunt. Minus enim scit homo misereri, quam Deus: haec ipsa humana Salvatoris figura; maxime in Judicio; torquebit malos. Baezal. 3. cap. 4. §. 40.

Domine, Domine, aperi nobis - Nescio vos. Matth. 25. 11. 12. Quirit Chryloll, cur ipse Christus, & non Angelus, responderit? respondet: id factum; ut gravius torquerentur, ab ipso sponso repulsam passae; quibus & gehennam durius hoc verbum, *nescio vos*, fuit. Quod enim sponsus, à quo dulces complexus, &

amoris plurima blandimenta, sperabant, ipsos eis ob oculos caelorum fores obturavit; majorem id eis utique moerorem intulit. Didacus Niff. f. 6. D. 2. Quadr. §. 6.

Separabit eos ab invicem, sicut pastor separat oves ab hœdis. Math. 25. 32. Et unde Pastori benignissimo tam terribilis actio separandi hœdos ab ovibus? ut damnationis interminabili igni committat? An Pastoris haec documenta? Certè Dominus dixerat Joan. 10. 11. *ego sum Pastor bonus; bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis.* Si Christus, instar boni Pastoris, animam suam dat pro ovibus suis; quid mirum, si memor tanti beneficij, tantæque ingratitude hominum, ab ovibus Pastor hœdos segregat damnandos. S. Anselmus: sicut Pastor, qui animam suam posuit pro ovibus suis, segregat oves ab hœdis. Escobar t. 5. Proph. Chr. l. 2. Obf. 1.

Sacerdos quidam nomine Zacharias. & uxor illius - & nomen ejus Elisabeth. Luc. 1. 5. Cur memorantur parentes Joannis, & non Eliae? Hugo Card. Elias praeco secundæ adventus sine patre, & matre. Subitò ideo fit; quia Joannes Praecursor fuit in testimonium carnalis generationis. Elias Praecursor erit in secundo adventu; ubi carnalis generatio locum penitus non habet, sed spiritualis. In primo adventu venit Filius Dei, ut esset frater, & consanguineus noster; & ideo in ejus Praecursore carnaliter propinqui, & parentes recensentur. At in secundo adventu, in quo ut Judex apparebit, in ejus Antesignano nulla carnis indicia notantur: quia in eo nullus consanguinitatis, nec patris, nec matris affectus; cum rectus Judex ab his omnibus sit alienus. Sylveira hic. q. 9.

Ecce positus est hic in ruinam. Luc. 2. 34. q. d. hic tener infans, hic dulcis Salvator, hic mitis agnus, tandem aliquando terribilis leo, inexorabilis Judex; pro quibus sanguinem fudit. Intolerabile est enim, poenas inde accipere, unde expectabas pietatem. Didacus Niff. D. infra Oct. Nat.

Pater Abraham miserere mei! Luc. 16. 24. Modò agnoscis Patrem; & modò tibi Patrem se esse nescit. Infelix! quem sic ipsa origo arguit. Infelix! cui in Judicio non misereri genitor, non Pater ignoscere, non affectu potuit subvenire. S. Chryloll. f. 122.

Videns civitatem, flevit super illam. Luc. 19. 41. Quia vidit, flevit: nos verò, quia non videmus, non flemus. Si videremus nostrae civitatis, id est, animae nostrae mala, flemus. Videre, & flere, oculorum est; ijsdem, quibus videmus, oculis flemus. Solus homo plorat, qui ratione praestat; reliqua animantia rationis expertia etiam carent fletu. Quamdiu in utero matris latet infans, non plorat; prodiens in lucem plorat. Sic quamdiu in utero ignorantiae est homo, mala sua non deflet; lucem veritatis intuens lacrymatur. Heu quot homines, instar infantium, malorum suorum obliti, male securi, lati, absque lacrymis! Postquam verò scelera, postquam se inquin-

Hhh hh 3 verunt,

verunt, gravissima, Dei Majestatem, quam læserunt, justitiæ divinæ rigorem, poenarum cernunt æternitatem; lacrymis, & contritione, cor perfundunt. S. Aug. lib. de anima c. 49. Salomon ait Ecclæ 1. 18. qui apponit scientiam, apponit dolorem: quia quanto magis homo sua mala intelligit, tanto amplius suspirat, & gemit. Barradius t. 3. l. 7. c. 10. D. 9. Pent. Flevit Dominus super Jerusalem; supplicium tamen sumpsit gravissimum. Misericors est, quod lacrymæ indicant; sed justissimus, quod poena indicat. Non fuerunt lacrymæ impedimento punitiõni, nec misericordia justitiæ. Idem ibidem.

Tunc videbunt Filium hominis venientem. Luc. 21. 27. Quia Filius hominis, magis horribilis apparebit, quam si sub forma Dei judicaret. Quid homines de Filio hominis non sperabunt? imò quid non timebunt? Etenim post tot humanitatis documenta, post illud Incarnationis ineffabile signum, tot crimina perpetrâsse homines; ipsius Humanitatis potentissima irritatio. Haymo: Filium hominis in Judicio visuri sunt: quia in forma Servi ad Judicium venturus est. In forma Servi? ò quàm humilis! imò quàm terribilis apparebit! nam qui formam Servi redempturus Servus advenit; post tot, ac tanta, benignitatis documenta, formæ illius memor, terribilis judicabit ingratos. Escobar t. 5. Proph. Chr. Obs. 1. v. 27. Notandum, quòd, qui in majestate cernendus est, filius hominis est. Humanam naturam indutus veniet mulctatum homines; ut eò acerbius torqueat. Non non est tormentum gravius, quàm spectare; verti in materiam tristitiæ, quòd poterat esse occasio lætitiæ, mortemque inde venire, unde vita nasci poterat. Didacus Niss. f. 2. D. 1. Quadr. §. 2. Qui pati venerat, exercere Judicium nolebat, S. Greg. hom. 18. in Evang.

Jesus autem rursus fremens. Joan. 11. 38. à lacrymis, & compassione, transit Dominus ad fremitum minacem: post misericordiam sequitur rigidum Judicium Dei. S. Aelredus spec. charit. l. 3. c. 26. Salvator pium erga suos indutus affectum, ruituram civitatem compassione mirabili deploravit. Nihilominus tamen civitatis scelera summæ calamitatis injuriâ ex rigore justitiæ castigavit. Bæza t. 2. l. 8. c. 3. §. 31.

Ecce homo. Joan. 19. 5. Homo severissimus ultor injuriarum: unde maxime timendus Jesus ut homo. Divinâ providentiâ actum est, ut prætermisso, quod erat Dei in Jesu, id solum perfidis Judæis panderetur, quod hominis esse videbatur. Quid perniciosius miseris ostendi potuit, quàm homo? Naturam hominis ideo à Verbi divini persona assumptam putat Theodoretus, ut persona divina humanæ naturæ rigorem temperaret; sic enim ait S. de Nativ. non enim per assumptam naturam hominis peccatorem absterret; sed personæ humilitate ad familiaritatem, & amicitiam, provocat. q. d. ideo persona divina humanæ naturæ admiscetur; nè deterriti à natura hominis peccatores caderent; sed divinæ per-

sonæ affabilitate illecti starent. Sola enim hominis natura ex se horrenda est, & summo pere metuenda in castigatione. Bæza l. 4. c. 3. §. 40.

Sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum. Act. 1. 11. Viderant euntem formâ servi; viderant in manibus, & pedibus ejus, fixuram clavorum; viderant latus ejus lanceâ vulneratum: & talem susceperat nubes ab oculis eorum. Grande, & dulce, gaudium intuentium, quia talis elevatus est: & grandis timor, ac tremor, expectantium; quia talis, & sic veniet. Sanct. Rupertus de oper. Spirit. S. l. 9. c. 8.

An divitias thesauri ejus - thesauri. Rom. 2. 4. 5. Ideo bonitatem, patientiam, &c. divitias vocat: quasi in aperto positas, & quotidianò usu expendendas; iram autem thesaurum, quasi in abscondito positum, & solum ultimò die refundendum: ut illi, qui cum Jezabele acceptum poenitentia tempus peccatis impenderunt, inde acris puniantur: quòd reservatis in ultimò mortis, & Judicii, diem poenis, impunè, & quasi securè vivere permittuntur. Ramirez in ep. 4. Apoc. 2. v. 22.

Qui dilexit nos - ecce venit in nubibus. Apoc. 1. 5. 7. Nota seriem textus. Cur præmittit memoriam de Christi D. amore, ut de Judicio dicat? quia tam iratus, & rigidus, apparebit; ut, nè alius putetur Judex, necesse sit exprimere, quòd ipse erat, qui dilexit nos, & lavit sanguine suo. Ita enim ira ejus amorem abscondet; ut quis aestimare possit; quòd aut nunquam nos dilexerit, aut alius sit tam rigidè judicans. Sylveira hic.

Cruciantur igne, & sulphure, in conspectu Angelorum, & ante conspectum agni. Apoc. 14. 10. Hac erit maxima poena: videbunt se damnatos non à crudeli Deo; sed à Deo tam misericorde. Natali Confid. Mort.

Ex Patribus, & aliis.

Deus, quantum Patris pietate indulgens semper, & bonus est; tantum Judicis majestate metuendus est. Quàm magna deliquimus, tam granditer desicemus. Poenitentia minor crimine non sit. S. Cyprianus lib. de lapsis.

Quantum te peccantem, ut convertaris expectat bonitas indulgentis Dei; tantum in te, nisi conversus fueris, ejusdem Judicis censura procedet. Sanct. Chrysostomus hom. de militia Christi.

Quantò diutius Deus nos expectat, ut emendemus; tantò districtius judicabit, si neglexerimus. S. Bernardus Medit. c. 2.

Dominus, & Deus noster misericors, longanimis, & multum misericors, & verax: quàm largiter prorogat misericordiam in præteriti sæculo, tam severè minatur Judicium in futuro. Sanct. August. l. de 10. chord. cap. 1.

Ille pro commissa nobis salute rationem ex-acturus est, qui pro nostra redemptione damnatus est. Qui tantum contulit; scit, quantum reposcat. Novit, quanti illi constiterit homo suus. Non ergo viles nobis sumus, qui tam pretiosi Deo fuimus. Nihil ille à nobis abjectum, nihil mediocre suscipit: vult consentire cum generositate pretij dignitatem redempti. Eusebius Emisf. hom. 1. de Symbolo.

Veniet Salvator, non ut iterum judicetur; sed ut judicet judicantes. Qui prius in iudicio tacebat, deinceps dicit iniquis: *hac fecisti, & scisti*. Pl. 49. 21. Sanct. Cyrillus Jerof. Catech. 15.

Noli contemnere Dei misericordiam, si non sentire vis justitiam: ex magnitudine indulgentiæ magnitudinem ultionis attende. Immenus est enim DEUS, & infinitus in justitia, sicut & in misericordia: multus ad ignoscendum, multus ad ulciscendum. Sanct. Bernardus l. 1. in Epiph.

Naturale est, ut, qui tarde irascuntur, postquam ad iracundiam provocantur, fortius commoveantur. Quia verò JESUS sic modò est pius, sic benignus; sicut crudelissimus omnibus peccatoribus tantam nunc misericordiam contemnentibus; dum veniet Mundum judicaturus: tunc enim simul, & semel, & iustis blandus, & impijs apparet iratus. S. Bonavent. serm. 25. de Circumc.

§. VI.

Judicium horribile ob Crucem, & Passionem.

Tunc apparebit signum Filij hominis in celo. Matth. 24. 30. Apparebit signum Crucis ut per hoc justior eorum condemnatio appareat, qui tantam misericordiam neglexerunt. Et ut dolores, mortem, & opprobria, quæ tantus Rex pro hominibus pertulit, ante oculos eorum ponat, & increpet ingratiitudinem. Sanct. Thomas Aqu. Add. q. 90. a. 2. ad 2. Apparebunt autem tunc Crux, clavi, & lancea Christi; quia ad confusionem ingratorum ostendentur ab Angelis.

Erunt signa in sole &c. Luc. 21. 25. Manifesta Dei beneficia, Sol, luna, stellæ, & cætera creaturæ, in usum hominis conditæ. O ingrati vicem! Judicij die tot habebit carnisces ad exitium, quot à Numine beneficia acceperat. l. 2. Reg. 18. 9. *Abbasit caput ejus (Abfolonis) quercui, & illo suspensò inter cælum, & terram, malus, cui insederat, pertransiit.* S. Ambr. ait: quercu Crucem Christi figurari, beneficiorum maximum. In Cruce, in qua Christus suffixus, Abfolon triplici lancea transfigitur. Potuit Abfolon in Crucis gremio adhuc vivens tot documentis pietatis uti ad pœnitentiam; & contempsit? meritò igitur ab ipsis immensa pietatis brachijs occiditur. Escobar t. 5. Proph. Chr. hic Obs. 4.

Et vestitus erat veste aspersa sanguine. Apoc. 19. 13. quia tunc pretiosus Christi sanguis pro te in Cruce effusus representabitur; ut

te tunc pudeat, eò ad salutem tuam non usum. Diez conc. 1. in Adv.

§. VII.

Judicium horribile ob rationem reddendam.

Vocavit adversum me tempus. Thren. 1. 15. Vocabit Deus tempus adversus impios in die Judicij. Accusabit eos, quòd tempus veniæ, gratiæ &c. perdidit in malis voluptatibus. Dicebat Hippocrates de medicina: vita brevis, ars longa, experimentum periculosum, occasio præceptis, judicium difficile; ideo maxima adhibenda est cura. Idem dicat sibi Fidelis de arte bene vivendi, & moriendi, in hoc tempore exiguo. O Christiane! adverte vitæ brevitatem, & artem serviendi DEO longam, & difficilem: experientia est ardua; & occasio labitur: adhibe ergo maximam diligentiam. Corn. hic.

Cujus est hæc imago? Matth. 22. 20. Oportebit intergiversabiliter omnem animam in Judicio exhiberi discutiendam, si immaculata servata est, si aliam impressionem accepit; si ubi, quando, quæ causâ, quò scilprò, à quo, aliam malæ artis impressionem accepit. Et si abolita est illa scriptura naturalis, & virginalis justitiæ; quæ non atramentò, aut aliquò stylo, sed divinâ virtute fuit scripta in cordibus humanis. Simon Cass. l. 11. c. 50. Cum anima peccatoris coram Domino præsentatur confusione plena, voce horribili interrogat eam Dominus dicens: *cujus est hæc imago?* &c. S. Bernardus c. 1. l. 14. art. 3.

Esurivi &c. Matth. 25. 42. Prima, quæ in divino tribunali tractantur, sunt pauperum, negotia. Sic pauper est charus Deo, ut ejus causa sit prima, quæ in divino Judicio agitur. Sylveira hic.

Quantâ quis curâ accedit recitaturus quòd didicit, Præceptori? aut etiam operis manuum redditurus pensum Præfecto? Et nos de hora illa quare non sumus felicitii; quando totius nobis vitæ reddenda erit ratio? S. Ephrem in illud Attende tibi. c. 6.

In illo die tremendo aperietur liber Passionis Dominicæ, in quo sunt Crux, clavi, lancea, corona spinea, & in carne Christi cicatrices, & CHRISTI vulnera. 2. aperientur libri conscientiarum. 3. liber vitæ. Sanct. Bonavent. diæt. fal. c. 48.

O insensata mortalium cura in vanis! cum quanta solertia, & cura, annuatim rationes suas revident, & prævident, & calculant, & discutunt, sæculi mercatores! animæ verò suæ stolidi peccatores, per plurimos annos peccatis obruta; ac submersa rationes cum Domino negligunt cum tanto periculo revidere. Idem t. 1. l. 15. de vera Confess.

In illo magno Judicio nullus poterit pe Procuratorem comparere, sicut fit hic in curia regis; sed omnes, tam magni domini, quam parvi, debent ibi comparere personaliter, & dare

dare rationem de seipso. S. Vincent. Ferr. f. 1. D. 2. Adv.

In sero mortis, quando veniet ad Iudicium, & Christus ei dicet: quid es lucratus? & nihil portabit, quia omnes labores temporales hic remanebunt. De quo ergo vives? dicet Christus, quia nullum bonum meritorium, nec bonorum operum, portas: ideo remittitur, ut pauper, ad hospitale miserorum, scilicet ad Infernum. Idem. f. 7. D. Sexag.

In libro Dei scribitur, quidquid pro nobis fecit, & sustinuit; & quantum, quomodoque, expenderit; tota ratio accepti, & expensi. Broynard Iudicium divinum.

§. VIII.

In Iudicio quinam accusatores.

Nunquid non dixi vobis: nolite peccare in puerum; & non audistis me. Gen. 42. 22. Quot parentes filijs suis, quot concionatores suis auditoribus, quot Confessarij suis Pœnitentibus, in extremo Iudicio dicent? *nunquid non dixi vobis, nolite peccare, & non audistis me.* Obmutescunt tunc ad monita, qui surdas olim aures paternis monitis præbuerunt. Nec verbum dicunt fratres ad increpationem Ruben; dolent, non audivisse monentem: sed in eo felices, quod adhuc tempus ad pœnitentiam supererat. Alvarez Illustr. 198. En coram tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ; tot agminibus Angelorum patebunt universa scelera mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque locutionum. Tot Iudicibus inops adstabo, quot me præcesserunt in opere bono; tot arguentibus confundar, quot mihi præbuerunt bene vivendi exempla; tot convincar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, sequæ imitandos iustis dederunt actionibus. S. Aug. Medit. c. 4.

Scrutabor Jerusalem in lucernis. Sophon. 1. 12. Lucernæ Dei creaturæ sunt variae. 1. Angeli, & dæmones, qui sunt lucidi spiritus. Hebr. 1. 17. *qui facit Angelos suos spiritus, & ministros suos flammam ignis.* Hi in Iudicio peccatorem accusabunt, & omnia ejus scelera prodent. 2. Est ratio, & conscientia, de qua Pl. 4. 7. *signatum est super nos lumen vultus Domine* Et Matth. 6. 22. *lucerna corporis tui est oculus tuus.* Hæc culpam in memoria servat. Dicit peccatori: ego te monui, clamavi; noli hoc patrare; Deus videt, puniet; sed noluit me audire: tu nōsti; ego testor, negare non potes. 3. Est lex, & verbum Dei. Pl. 118. 105. *lucerna pedibus meis verbuntuum.* Et Prov. 6. 23. & 2. Petri. 19. 4. Sol, luna, stellæ &c. 5. Vita Christi, & Sanctorum. Corn. hic.

Diffamatus est. Luc. 16. 1. 1. Ista diffamatio apud Deum, seu Christum, & accusatio, fit 1. per ipsam infallibilem, & omnia intuentem Sapientiam Dei. Jer. 29. 23. *ego sum Iudex, & testis.* 2. per Angelos. Zach. 3. 1. 3. per propriæ conscientie remorsum. Gen. 27. 12. *inducam super me maledictionem pro be-*

nedictione. Non ait, pater inducet. Procopius hic: pulchrè inquit, super me inducam; nam etsi pater te cognitâ, secutus paternam charitatem, me non objurgabit; tamen conscientia redarguet me, quòd maledictione digna commiserim. 4. ipsa culpa. S. Ambr. in Pl. 50. habet culpa characteres suos, & apices, quibus proditur. Væ mihi! quòd latere non possum: quomodo enim latebo, qui inscripta in pectore meo gero indicia delictorum. Sylveira hic.

Habes tu literas meas, & ego tuas; in die Iudicij ante tribunal Christi utraq; recitabuntur. S. Cyprianus ep. 69. in qua se apud Florentium purgat de varijs ab illo objectis criminibus.

Contra te parebit Christus, contra te sua vulnera alligabit: clavi de te conquereantur; dicatrices contra te loquentur, crux Christi contra te perorabit. Sanct. Chrysoft. hom. 20. in Matth.

Unicuique liber est sua conscientia; & ad hunc librum discutiendum, & emendandum, omnes alij libri inventi sunt. Anima vero, cum de corpore egredietur, nullum alium librum, præter librum conscientie, secum poterit portare; atque in illo cognoscat, quò debeat ire, vel quid debeat recipere. S. Bernardus lib. de conscientia. c. 9.

Si quæris, quis te accusabit? Omnis creatura: quia offensò Creatore omnis creatura offenditur. S. Bonav. f. 3. de Adv.

§. IX.

In Iudicio nullus excusationis locus.

Et dixit Dominus Deus ad mulierem, *quare hoc fecisti?* Gen. 3. 13. Terribile Iudicium est, & horrore plenum! quid enim nobis fiet, cum supremus Iudex, vitam cuiusque dicentiens, non unò, sed innumeris, inventis sceleribus, acerrimè, ut meremur, exclamabit: *quare hoc fecisti?* Ubi scilicet nulla nec ratio, nec causa, nec verò etiam excusatio; aut ob ignorantiam, aut ob infirmitatem, aut ob tentatoris suggestionem; digna, & iusta, afferri poterit. Nusquam necessitas, nusquam violentia; sed voluntas dedit, non coegit, non vim fecit; consilium dedit, decept; non coegit, non vim intulit. Sanct. Chrysoft. apud Ferrandium hic.

Invenit scyphum in sacco Benjamin. Gen. 44. 12. Non legitur vel verbum protulisse Benjamin in sui defensionem. Quid ante tribunal Christi dicent reprobi de veris sceleribus convicti; quando innocens Benjamin de crimine falso, ex industria sibi imposito, ante Pro-Regis tribunal obmutescit? Alvarez hic Illustr. 241.

At ille obmutuit. Matth. 22. 12. Quia ibi negandi locus non est, ait S. Hier. nam Deus ibi illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. Obmutuit, quia in illa distinctione ultimæ increpationis, omne argumentum cessabit excusationis: quia ille foris increpat, qui testis conscientie intus animam acculat. S. Greg.

S. Greg. hom. 38. in Evang. apud Cornelium hic. Impossibile omnino est excusare, quem iusti regis iusta condemnat sententia. Non enim fuit ausus ullus pro eo interpellare ad regem; sicut nolentes, ita non valentes, iustam regis improbare sententiam: & velut se reputantes offensos, quod ab eis dissimilis venerit in conventum. Simon Cass. de iust. Chr. l. 5. c. 18. Propter timorem accusationis, propter erubescens iniquitatis, propter ignorantiam excusationis, præ confusione non habens quid responderet; sed propria arguente conscientia convincitur, & mutus efficitur. Per hoc, quod ille obtulit, monstratur, quod in ultimo illo examine omne genus excusationis cessabit. Ludolphus Carthus. p. 2. c. 34.

Heu! heu! quam securi, & intrepidi, hoc dicimus, & audimus: quasi nos non tangeret hæc sententia; quasi ad nos non pertineret historia; quasi alij, non nos, tribunali astare, rationemque reddiduri, essent: aut quasi dies ille nunquam esset venturus. Sed *adesse festinam tempora.* Deut. 32. 35. & cum minus putaverimus, festinus adveniet. S. Thom. Vill. conc. 1. D. 1. Adv.

Quam nos, quæso, dilectissimi fratres, in die illa extremi iudicii excusationem apud Deum habebimus, qui absque ulla perfectionis atrocitate, tormentorumque vi, charitatem Dei, vitamque nostram, usque adeo negleximus; ac tam profundò torporis, ac desidii, somnò demeriti sumus? Ecce Sancti Martyres miris modis exagitati, afflicti, tentati, verberati, exquisitisque tormentis ex cruciati, Deum totò corde, ac totà mente, semper dilexerunt. Nos verò etiam in requie, atque delicijs, diligere benignissimum Deum, ac Dominum nostrum, decretaimus. Sed quidnam acturi? quid dicturi sumus in die illa horrenda, quando benignissimi illi Christi Martyres iuxta solium gloriæ, magna cum gloria, atque fiducia, astantes, ostendunt vulnorum suorum, atrociumque cruciatuum, ac verberum cicatrices in suis corporibus relucen-tes; nos quid tunc offensuri sumus? quas illic virtutes proferemus? &c. S. Ephrem. l. 2. de laud. SS. MM.

Quid faciemus sub tanti iudicii maiestate? quid excusationis obtendere poterimus? quæ nobis subventura est poenitentia, quam in hac carne contempsimus? quæ nos defensura sunt opera bona, quæ in hac vita non fecimus? Ad quos Apostolos, aut ad quos alios sanctos, confugiemus; quorum exempla simul, ac verba, despeximus? S. Prosper. l. 3. c. 12. Idem habet Petrus Dam. l. 4. ep. 5.

Omnes ferè Prophetæ de hoc iudicio aliquid dixerunt. Nec solum Prophetis sanctis; sed etiam barbaris illis Virginibus ex gentilitate Sibyllis vaticinantibus, secretum hoc, Deò prodente, est revelatum. Quare hoc Domine? nempe ut nullus in iudicio reus ullam tanti examinis futuri ignorantiam obtendat. S. Thom. Vill. conc. 2. D. 1. Adv.

☉☉☉

Polyanb. Sacr. Tom. 1.

§. X.

Judicium erit sine refugio, patrocimio ullo.

Omnis Israel, qui stabat per gyrum, fugit ad clamorem pereun- tium, dicens: nē forte & nos terra deglutiat. Num. 16. 34. Nē unus quidem amicus, aut familiaris, miseris auxiliari studet. Baez. t. 2. l. 5. c. 8. conc. 5. de Anticht.

Frater non redimit, redimet homo. Psalm. 48. 8. Frater tuus Iesus Christus, qui pro te mortuus est, tunc te non liberabit ab afflictione illa, & redimet homines? nequaquam. &c. Diez conc. 1. in Adv.

Zelus, & furor viri, id est, Christi, non parcat in die vindictæ, scilicet iudicii, nec acquiescet cujusquam precibus; nec suscipiet pro redemptione dona plurima. Prov. 6. 34. 35. Quoniam si tunc omnes Prophetæ & Patriarchæ &c. offerrent Christo omnes misericordias, quas fecerunt, pro aliquo avaro; nihil obtinerent. Nec Apostoli omnes charitates pro aliquo invidio; nec Martyres patientiam suam pro aliquo iracundo; nec Confessores suam poenitentiam pro aliquo impo- nitente; nec Virgines suam puritatem pro aliquo luxurioso. Sanct. Vincent. Ferr. l. 5. D. 3. Adv.

Argentum eorum, & aurum eorum, non valebit liberare eos in die furoris Domini. Ezech. 7. 19. Notent hoc avari scelesti: à Dei ira, gehenna nec opes, nec nepotes, nec filij, nec uxores, nec cognati; quos iniquè ditare voluerunt cum animæ suæ perditione, eos liberare volent, aut valebunt. Corn. hic.

Appensus es in statera, & inventus es minus habens. Dan. 5. 27. Non aurum, non argentum, non opes, non palatia, in stateram veniunt: solus rex appensus, & levis apparuit. Alvarez in Gen. 47. Illustr. 150. *Et nemo auxiliabitur ei.* Dan. 11. 45.

Ligatis manibus, ac pedibus, &c. Matth. 22. 13. Mirum, quod nullus in tanta multitudine inveniat, qui pro ipso ad regem loquatur: quia in extremo iudicio nullus erit, qui partes peccatorum tueatur; nullus aderit patronus. Sylveira hic q. 16.

Sol, gratiæ Christus, obscurabitur; & non dabit lumen suum. Matth. 24. 29. Luna Maria, quæ semper in nocte peccatoribus lucere parata fuit, obscurabitur, & convertetur in sanguinem. Joel. 2. 31. quia Filij sui vindictam in impios approbabit. Poterit tunc dicere Filio Jer. 18. 20. *recordare, quod steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum, & averterim indignationem tuam ab eis;* sed nunc videam ultionem tuam ex eis. Marchantius D. 24. Pent.

Nonne decem virgines. Matth. 25. 8. erant sibi familiares; & nec verbum amicum emittunt, nec ullum commiserationis signum;

Iii ii sed

sed in exterioribus tenebris relinquuntur. Baeza t. 3. l. 13. c. 1.

Clauis est janua. ib. v. 10. quia impermutabilis est Judex, cum diffinitivam sententiam dederit; neque ab ea potest haberi appellationis suffugium. Simon Cast. l. 6. c. 28.

In capite ejus corona stellarum duodecim. Apoc. 12. 1. Abbas Joachimus asserit; duodecim stellis totidem Zodiaci signa figurari. Ecce non sol in signis; sed potius signa conspiciuntur in Sole: quia Judicij die, leo, libra, aquarius, scorpius, sagittarius, solis justitiae benignissimos tenent influxus, suosque formidabiles ei impendunt effectus. Quid de Luna Maria non sperabunt peccatores? o plenus horrore dies! cum signa non solum erunt in Sole: sed & in Luna, & in Stellis. S. Hieron. nullus potest, offensus Deo, pro flagitijs rogare peccatorum: quia nec tam clemens potest creatura, quam Conditor esse; nec ita alienus externis, quomodo Dominus suis parcere. Et ideo, cum Dominus non miseretur; nullius alterius commiserationi locus esse poterit. Elcobar t. 5. Proph. Chr. l. 1. Sect. 1. Obs. 2.

Illic misericordissimus ille Abraham, immittis, & immiserors, reperitur: & qui pro Sodomis, ut salvarentur, deprecatus est; illic vel pro uno peccatore non supplicabit. S. Ephrem. l. de relig. vita.

Quaslibet divitias homo filijs suis congerat; nequaquam hoc ei proderit in Judicio, quod divitem reliquit haeredem. Salvianus ad Eccl. Gal. l. 2.

Aded Judex inflexibilis erit; ut si pro aliquo uno homine omnes Sancti orarent, veniam ei obtinere non possent. S. Bonavent. f. 11. de tempore.

§. XI.

In Judicio proderunt opera bona, & virtutes.

*D*ate ei de fructu manuum suarum. Proverb. 31. 31. Anima sancta audiet in die Judicij, & a Sanctis Angelis: date ei &c. date ei mercedem, & gloriam, pro merito heroicorum operum, quae manibus operata est, ita Salomonius apud Corn. hic.

Quid faciam? Luc. 16. 3. Potius cogitavit, quid faciam? quam quid dicam? sciens, quod apud justum, & infallibilem Judicem plus valeant opera virtuosa, quam verba pulchra. Dionysius Carth. hic.

Nihil nobiscum ferre possumus, nisi vitam bene, atque innocenter actam: ille ad Deum copiosus, ille opulentus, adveniet; cui adstant continentia, misericordia, patientia, charitas, fides. Haec est haereditas nostra; quae net eripi cuiquam, nec transferri ad alterum, potest. Lactantius l. 7. div. instit.

Hoc secum quisque portat ex facultatibus, quas accepit: quod in opus religionis impenderit quod pro dilectione Dei fecerit; pra-

ceptis ejus obtemperans. Dicitur enim in die Judicij: ecce homo, & opera ejus; non dicitur: ecce homo, & potentia ejus. S. Gaudentius tr. 13.

Veniet dies Judicij, ubi plus valebunt pura corda, quam astuta verba; & conscientia bona, quam marsupia plena. S. Bernardus ep. 1.

§. XII.

In Judicio omnia patebunt: Judex omniscius &c.

*S*uspende eos contra solem. Num. 25. 4. Ut haec figura proclamet, inquit Cyrillus lib. 14. de adorat. quod nemo possit effugere vel manum, vel oculum illius summi Judicij; qui instar solis omnia etiam arcana, quae in cubilibus geruntur, intuetur; quodque ipse secretis peccantes in publicum producat in die Judicij. Corn. hic.

Cum accipero tempus, ego justitias judicabo. Mox additur: *liquifacta est terra, & omnes, qui habitant in ea.* Psal. 74. 3. 4. Metaphora dicto subest, sumpta à monte, quem nix operit; sub qua quid latet, nescimus, donec sol aeternus illam solvat. Sic in supremo Mundi die sol justitiae liquefaciet nivem, hoc est, auferet larvas; vela, quae agnitionem vitae cujusque occultabant. Didacus Niff. f. 2. D. 1. Quadr. §. 3.

Venit saliens in montibus. Cant. 2. 8. Ad Judicium tanquam caprea: licet autem celestiter perficiatur; nullò tamen errore, ignorantia, vel tenebris, obcurabitur; sed acutissimo visu comprehendet omnia; ut nullus non videat justissime hos ad dexteram, illos ad sinistram, collocatos esse; nec ullum, per errorem, oblivionem, aut pravum Judicis affectum; in sinistra positum. Si enim Patriarcha Jacob Gen. 48. 10. 14. caligantibus oculis corporis per internum certissime intuebatur, cui ex duobus nepotibus applicanda dextra, vel sinistra? quanto magis Christus &c. de Ponte hic. Ideo Christus capreae assimilatur; eò quod corda omnium subtilissime rimetur, & inspicat cogitationes omnes. Philo Carpath. hic Comparatus est capreae, hinnuloque cervorum; propter acerrimum visum. Id ib.

Nec in die agnitionis. Sap. 3. 18. Dies Judicij dicitur dies agnitionis, quoad bonos: quia tunc à Deo cognoscuntur, sicut fratres Joseph ab ipso Gen. 42. 8. Item quoad malos: quia occulta eorum cognoscuntur. S. Bonav. hic.

In fine hominis denudatio operum illius. Eccli 11. 29. hoc est, ut multi exponunt, postquam vivendi finem omnes homines fecerint, & universale Judicium adierit; tunc nudabuntur cujusque opera. Didacus Niff. f. 2. D. 1. Quadr. §. 3.

Non secundum visionem oculorum judicabit. II. 11. 3. q. d. homines juxta speciem, & apparentiam exteriorem, judicant; quae saepe fallit: nam hypocritae per eam judicibus tucum faciunt,

faciunt, cum se bonos stimulant. Sed Christus plenus spiritu sapientiae iudicabit non secundum apparentiam exteriorem, nec etiam ex relatione aliorum, aut rumoribus; quia visus, & auditus, in his saepe falluntur: sed secundum ipsam causam aequitatem, quam in seipsa introspiciet. Cornelius hic.

Scrutabor Jerusalem in lucernis. Soph. 1. 12. Cur non potius ad radios solares? quia radij solares multis saepe locis excluduntur, in angulis, cellarijs &c. At verò lucerna manibus ducta omnes angulos permeat. Mendoza in 1. Reg. 2.

Pater, peccavi in caelum, & coram te. Luc. 15. 18. Quomodo coram patre, si in regione longinqua? S. Chrysol. l. 2. peregrè profectus est iste, & in regionem longinquam fugit: sed accusatores suos, sed testes suos, divini Patris oculos non effugit. Pl. 138. 7. quò ibo à spiritui tuo?

In conspectu sedis tanquam mare vitreum simile crystallo. Apoc. 4. 6. In hac visione apparet Deus ut supremus iudex, mare significat populos. Apoc. 17. 15. Mare per se fluxum, hic solidum; obscurat multa, hic pellucidum. Ecce coram Deo omnia tempora, tanquam immobiles aquae, stant, & omnia ab aeterno ei patent. Sylveira hic.

§. XIII.

In Iudicio pudor, & confusio.

Erant viri confusi turpiter valde. 2. Reg. 10. 5. Grave opprobrium, & contumelia, fuit; qua Ammonitarum rex Hannon Davidis legatos confudit. Quis reprobis sensus erit in illa confusione coram toto Mundo? Incert. Auth.

Erubescant impij, & deducantur in Infernum. Pl. 30. 18.

Ut portes ignominiam tuam, & confundaris in omnibus, qua fecisti. Ezech. 16. 54.

Viri Ninivita surgent in Iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam. Matth. 12. 41.

Congregabuntur ante eum omnes gentes. Matth. 25. 32. Hoc planè eis grave tormentum, & magnus quidam malorum cumulus, erit: fortè enim quodcumque solatium videretur, eorum, quos tam malitiosè impugnaverint; in tormentis suis saltem declinare posse conspectus. Sanctus Bernardus l. 8. in Psalm. 90.

Egressus foras flevit amarè. Matth. 26. 57. Exiit Petrus de stadio, non valens suae mentis ferre pudorem. S. Laurentius Just. de Chr. ag. c. 8.

Laqueo se suspendit. Matth. 27. 5. Non ferens Judas ignominias subsequitur, se ipsum è vita subduxit. Theophylactus.

Polyanth. Sac. Tom. I.

Mendicare erubescio. Luc. 16. 3. Confusionem futuri Iudicij pertimescit, in quo jam non poenitendi tempus est, sed poenarum; & ubi reus plus de conscientia, quam de gehennae crudescit incendio. Sanct. Chrysol. f. 125.

Longè horridior, quam ignis, erit ille pudor, quem perpetuò retinebunt. S. Basil. or. 23. de Iudicio.

Etiam jumenta percuti, occidi, & cremari, possunt; verecundari non possunt. Tunc homo maximè ut homo patitur, quando pro delictis suis publicè confunditur. S. Thom. Vill. conc. D. 1. Adv.

§. XIV.

Judicium quibus non timendum, sed gratum futurum

Beati, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum reata sunt peccata. Pl. 31. 1. Sed quomodo teguntur, si manifestantur? simile: pretiosa vestis reginae, licet aliquà parte rupta, non ideo rejicitur; sed sartor, loco rupturae, aurum, lapillos, gemmas, apponit; ut ruptura nihil amplius habeat dedecoris. Il. 49. 18. loquitur Pater Filio: vivit Dominus! quia omnibus his (justis) velut ornamentò vestieris. Rupturae apposita CHRISTI merita, sanguis. Olorius D. 1. Adv.

Latentur, & exultent Gentes, quoniam iudicas populos in aequitate. Pl. 66. 5. Quarendum nobis est, quare moneat Gentes latari, & exultare, cum Iudicium Dominum dicat facturum? metuere enim potest rea conscientia, cum audit veracem Dominum iudicaturum. Sed de illis dicit, qui, jam confessi peccata, formidare nequeunt ventura Iudicia: illis enim non Iudex, sed advocatus, est Christus, qui se propria confessione damnaverunt. Cassiodorus hic.

Quid detur tibi? aut quid opponatur tibi ad linguam dolosam? Pl. 119. 3. hoc est, juxta expositionem Augustini, & Euthymij, quod tibi dabimus antidotum, quò te consolatione reficiemus, cum te videris vulneratum linguà dolosà? *Sagitta potentis acuta cum carbonibus desolatorijs.* Hæc tibi sit consolatio, quia jam pacatæ sunt sagittæ Dei in Iudicium venturi, honorem tuum defensuri. Olorius D. 1. Adv.

Levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra. Luc. 21. 28. Erunt iusti in hac vita mœsti, demisso capite; quos Mundus putat nunquam sua capita levaturos. Dominus autem, loquens de Iudicij die, ait, tunc illos capita levaturos, quando mali dicent montibus, cadite super nos. Stella de cont. van. p. 1. c. 61. Suprà dixerat, signa Iudicij magnum hominibus allatura timorem. Nunc suos admonet, nè timeant, cum signa viderint; sed animò sint hilari. Arescant impij præ timore; vos discipuli, & omnes iusti, timeatis; sed respicite in caelum. Caput dejicere

lii ii 2 eorum

eorum est, quos timor, & mœror, premit; caput levare eorum, quos fiducia, lætitiæque, exhilarat. Escobar. t. 5. Proph. Chr. Obl. 7. Sect. 2. §. 2.

Sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum. Act. 1. 11. Sic veniet: non veniet vobis terribilis. Sic veniet in ipso corpore, vobis in amore, impijs in terrore. Beati, quibus dicitur, sic veniet. Nunquid sic veniet oculis peccatorum? S. August. l. 7. de Ascens.

Salvatorem expectamus D. N. J. C. &c. Philipp. 3. 20. *Expectantes beatam spem.* Tit. 2. 13. Sanct. Hieronym. hic: qui piè in hoc sæculo vivit, justè beatam spem, Christi que adventum, expectat: sicut enim impietas magni Dei reformidat adventum; ita securus de opere suo, & de fide, illum pietas præstolatur.

Sed & ijs, qui diligunt adventum ejus. 2. Tim. 4. 8. Amat Domini adventum, qui illius leges sequitur, & ex illis vitam instituit. Theodoretus.

Judicaturò Dominò lugubre Mundus immugiet, tribus ad tribum pectora ferient; potentissimi quondam reges nudò latere palpabunt. Adducetur & cum suis stultus Plato discipulis: Aristotelis argumenta non proderunt. Tunc tu rusticianus, & pauper, exaltabis, & ridebis, & dices: Ecce Crucifixus DEUS meus! ecce Judex, qui obvolutus pannis in præsepio vagij. &c. Sanct. Hieron. ep. 1. ad Heliodorum.

Præbet apud Dominum nobis hominibus peccatoribus fiduciam Deus homo: est nobis spes magna pœnitentibus, quia advocatus noster factus est noster Judex, qui non vult mortem peccatoris. Sanct. Eligius hom. 8.

Libenter illius Judicium subeo, & amplector sententiam, qui pro me miserrimo, & indigno, servo suo, judicatus, & mortuus est: & nè me damnaret ad gehennam, ad Crucem se damnari permisit. Hunc non recuso Judicem, quem habui Redemptorem: Agnum, inquam, pro me occisum, hunc Judicem efflagito, hunc desidero, hunc totis viribus concupisco. Non ipsius crudelitatem accusabo, quia Agnus est. Sanct. Thomas Vill. Conc. 1. D. 1. Adv.

Andronicus Imp. cum positus infulis, indueret religionis habitum, dixit: in die Judicij extremi sub ea veste religiosa factus est, quàm sub purpura. Jonghen Exh. 25.

§. XV.

Judicium salubriter timetur.

Deus mollivit cor meum. Job. 23. 16. S. Greg. cor mollitur, quando supremi timore Judicij penetratur; quod fit, quando Dominus aufert cor lapideum, & dat cor carneum. Ezech. 11. 19. id est, molle; quod possit penetrari clavò timoris, vel gladiò amoris. Hugo Card. hic.

Cur timebo in die mala? iniquitas calcanei circumdabit me. Pl. 48. 6. Quod me timere faciet in die mala, non est paupertas; quia Judex non corrumpitur donis; non est humilitas generis, aut status; quia Judex non respicit personas: non est malitia testium, aut advocatorum; quia Judex omnia novit; non est potentia adversariorum; quia Judex neminem timet: denique nihil aliud est, nisi *iniquitas*; & non quævis iniquitas, sed sola *iniquitas calcanei mei*, id est, iniquitas extrema vitæ meæ. Bellarminus hic.

Quis novit potestatem ira tua, & præ timore tuo iram tuam dinumerare? Pl. 89. 11. Qui novit, quantus sit Deus, ille novit justitiam, & iram ejus. Orosius D. 1. Adv. Quot tribulationes, quot infirmitates patimur, tot stillas de Judicio Dei sentimus. Hugo Card. in Joan. 16.

Non intres in Judicium cum servo tuo. Pl. 142. 2. Sic rogat Deum timens David. Mirandus Job, qui Judicium Dei non videtur exhorrescere. c. 13. 18. *si servo judicatus scio, quòd justus appareto.* Quæ causa diffidentia in rege, fiducia in Jobo? Arguebat Davidem conscientia de adulterio, & homicidio; ideo timer Judicium. Job verò innocens vitæ à puero: *neg. reprehendit me cor meum in omni vita mea.* c. 27. 6. S. Bernardus l. 3. de considerat: fortitudo tua, fiducia bonæ conscientia; decor tuus, splendor bonæ opinionis. Alvarez Illustr. 114.

Non intres in Judicium cum servo tuo Domine. 142. 2. Quid ais David? nonne servus Dei es? cur non gaudes rationem Deo reddere? quia sentiebat, Judicium DEI ad eò rigidum esse, ut vix justus salvari possit. Si servus Dei timet, quid agit servus Mundi, carnis, diaboli? Stella in Luc. 21.

Cum audieritis prælia, seditiones, nolite terri. Luc. 21. 9. Inter furentia prælia jubentur Discipuli non timere: quia, licet sæviant creaturæ, non tamen statim suis est, non instat ultimi Judicij pugna; solum illud est timendum. Bæza t. 2. l. c. 4. §. 3.

Timor Judicij pedagogus est ad pietatem. S. Basilus in 11.

Anima sterilis, quid agis? quid torpes anima peccatrix? dies Judicij venit, juxta est dies Domini magnus, juxta est velox nimis dies iræ &c. Quid dormitas anima tepida, & digna evomi? quid dormitas? Qui non expergilatur, qui non tremat, ad tantum tonitruum; non dormit, sed mortuus est. S. Anselmus l. de miser. hom.

Time, quòd in die Judicij ei præsentandus es, in cujus manus horrendum est incidere. *hictimor initium sapientia dicitur* Psal. 110. 10. Unde est, quòd non dicitur, *memorare primordia*, aut *media*, sed *novissima*. Eccl. 7. 40. S. Bernardus term. de primordijs, med. & noviss.

§. XVI.

Judicium cur uniuersale?

Multi homicidæ in lecto impunè defuncti sunt, ubi ergo Dei iustitia? sepe autem, qui homicidia quinquaginta patrauit, semel tantum capite plectitur; ubi ergo illorum quadraginta novem pœnas dabit? nisi post hanc vitam fuerit iudicium, & retributio. S. Cyrill. Jerof. Catech. 18.

Virtus non solum meretur præmium, sed etiam honorem: imò honor propriè virtutis præmium est, & illi maximè debitum. Similiter peccatum non solum meretur pœnam, sed etiam confusionem, & verecundiam. Unde iustissimè præcipiunt Leges Imperatorum, ut delicta publicè puniantur: ut videlicet pœnam inflictam astantium verecundia, & confusio, comiteur. Tunc igitur homo maximè ut homo punitur, quando pro delictis suis publicè confunditur. Sanct. Thomas Vill. conc. 1. D. 1. Adv.

§. XVII.

*Judicij memoria suadetur.**Ex Veteri, & Novo.*

Venerunt ad fontem Masphai, ipsa est Cades. Origenes legit: *venerunt ad fontem iudicij, qui vocatur Cades.* Gen. 14. 7. Cades interpretatur *sententiario*, vel *sanctum*. Omnis, qui se ad sanctimoniam convertit, habet semper ante oculos suos fontem iudicij: prospicit enim diem iudicij. Orig. hom. 10. in Num.

Tulerunt septem (Sacerdotes) ex eis septem buccinas. Jos. 6. 12. 13. Per sacerdotes buccinantes intelligit Sanct. August. l. 106. de temp. Concionatores de extremo iudicio, & Angelicà tubà. His personantibus muri cadunt: quia ad timorem iudicij vitia corruunt. Pinna Eth. 99.

Judices Dominus inter me, & te. 1. Reg. 24. 13. Nihil est, quod magis proficiat ad vitam honestam, quam ut credamus; eum iudicem futurum, quem & occulta non fallant, & indecora offendant, & honesta delectent. Sic David, ut Saulem non solum perterreret, sed & corrigeret, ait: *judices &c.* Mendoza in 1. Reg. 2.

Inquinata sunt via illius omni tempore. quæ causa? auferuntur iudicia tua à facie ejus. Pl. 10. 5. Secundum Hebr. Irremediabile periculum est, si aliquem vitij, & cupiditibus, fræna laxare; ut se Deo rationem non meminerit redditurum. Puto, quòd jam magna sit peccati pœna; metum, ac memoriam, futuri perdidisse iudicij. S. Aug. l. 25. de temp. apud Pinna Ethol. 99.

Custodi vias Domini, nec impiè gressi à Deo meo; quoniam omnia iudicia ejus in conspectu meo semper. Pl. 17. 22. 23.

Nunc dicit causam, quare vias Domini custodierit, aut impiè non gesserit: quia iugiter iudicia ejus terribilia cogitabat. Cassiodorus hic.

Uniuscujusq; ensis super femur suum, propter timores nocturnos. Cant. 3. 8. Ensis super femur, iudicium divinum; ad quod inevitabiliter imus omnes. Interrogavit quidam Discipulus, factus in magno desiderio vigilandi pro Christiano cultu, quendam eruditum in placitis moribus senem: quomodo possum benevigilare, & orare, die, ac nocte? Et ait senex; timor divini iudicij si fuerit invulsi-biliter tuo cordi præfixus paululum dormies, modicum dormitabis: vigilabis utique, atque orabis; &, velut pestem, fugies gravem somnum. Experimentò didici, nihil facere tam animum vigilem, quam timor inevitabilis iudicij, & districtæ, atque insubterfugibilis examinationis. Simon Cassianus l. 4. cap. 4.

Ex Patribus, & aliis.

Considera iudicij imminem, & inextinguibiles gehennæ flammæ, &c. &, si potes, relicta Ecclesiâ, sæcularibus sollicitudinibus implicare. S. Ambr. l. 4. de camelo.

Si mente cernerent homines peccatores, quale iudicium imminet Mundo; sensus humanus non dispergeretur vanitate sæculari. Idem l. ad virg. laps. apud Did. Niss. ser. 2. D. 1. Quadrag. §. 4.

Memineris iudicij, & non erit scortatio; neque ulla iniquitas apud te invalescet: nam dum DEI oblivisceris, tunc demum cogitas perversa, & iniqua perficis. Sanct. Cyrill. Jerof. Catech. 2.

§. XVIII.

Ad iudicium preparatio.

Estote parati in diem tertium - & ecce ceperunt audiri tonitrua &c. Ex. 19. 15. Dies tres nobis.

Domine, nè in furore tuo arguas me. Pl. 6. 2. Petit, ut ante iudicium, non in iudicio, corripatur: quia, qui ibi corripitur, sine dubitatione damnatur. Cassiodorus hic.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum. ib. v. 3. Infirmi-tatis confessio cœlestis Medici misericordiam monet: à qua facillè impetrantur remedia, cum ostenduntur vulnera manifesta. Non enim dixit, quoniam mereor; sed quia iustitiam tuam sustinere non valeo. O clementia magna Creatoris! à iudice percipimus, quid rei dicere debeamus: docemur pietatem petere; nè nos iustitia possit absumere. Id. hic. Amemus clementem defensorem, nè patiamur severum iudicem. Id. in Pl. 56.

Ante iudicium para iustitiam tuam tibi, &, antequàm loquaris, discere. Eccl. 18. 19. Ad literam verba hæc cum sint generalia, de quolibet iudicio sumi possunt. Si accipias de iudicio extremo, sensus erit: sicut locutus prius

discit,

dicit, quid loquetur; sic tu locutus, & respondurus, Christo, Judici te examinanti, prius hęc discere practicę benę vivendo, quod tunc respondeas. Cornelius hic.

Surrexerunt omnes virgines, & ornaverunt lampades suas. Matth. 25. 7. Surgunt ergo omnes virgines illę, sapientes, & stultę; & aptant lampades suas: id est, rationem preparant reddere de operibus suis. S. August. ep. 119.

Induamur armalucis. Sicut in die honestę abulemus. Rom. 13. 12. 13. Lyranus censet hęc non diem fidei, sed diem extremi Judicij, significari. Sicut in die, scilicet Judicij, inquit, honestę ambulemus. Magna honestę ambulandi ratio; ita ambulare, sicut vellemus ipsō die Judicij ambulare. In die solliciti sunt homines de habitu corporis decenti, non de nocte. Jonghen Exh. 25.

Advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum. 1. Jo. 2. 1. Addidit justum: Justus namque Advocatus injustas causas non suscipit: qui tunc justus defendet nos in Judicio, si nosmetipsos nunc & cognoscimus, & accusamus, injustos. V. Beda hic.

Quid est vel spectaculō gratius, vel fructus ejus dulcius? videre ferta pendentia, vel quędam speciosi ruris monilia; corpore uvę, vel aureo colore, vel purpureo, renitentes? Nec advertis, ex his admoneri te, o homo! nę immaturos fructus tuos dies supremus inveniat. S. Ambr. hexam. c. 12 l. 3.

Nihil futuro Judicio debet, qui quotidie vota perolverit. Nec est, nę rationem imposteriorum præstet, qui de die in diem Domino bonorum operum fructum justō labore ditatus obtulerit. Sanct. Valerianus hom. 4. de bono Discipulo.

Judicij diem Prophetę vocant diem Domini: quia præsentis dies nostri sunt, nobis dati; ut in salutem utamur. Diez conc. 1. in Adv.

§. XIX.

Judicium ut propinquum spectat.

Juxta est dies Domini magnus, juxta est, & velox nimis. Soph. 1. 14. Ter idem repetit; cum tamen multis annis à Prophetę tempore distaret. Unde dicitur Matth. 25. 19. *post multum verò temporis venit Dominus servorum illorum.* Si multum temporis est ad reditum Domini, quomodo juxta est dies Domini? Perpensō Domini desiderio ad remunerandos suos longum erat tempus: At attentā vitę brevitate, juxta est dies Domini. Hebr. 10. 37. *Ahuc modicum, qui venturus est.* Sylveira in Joan. 16.

Securis ad radicem arborum posita est. Matth. 3. 10. Securi vocat Judicium Domini; arbores autem singulos. Theophylactus hic.

Moram facit Dominus meus venire. Luc. 12. 45. S. Rupertus l. 1. in Apoc. famillare mori Prophetarum, & omnium sanctorum vigiliam, qui adventum illum vigilanter prævideant, dicere citō veniet, velociter apparebit. At verò servus malus putat in tempora longa fieri istud, dicens in corde suo: *moram facies &c.*

Dominus meus aufert, à me villicationem. Luc. 16. 3. Non dixit auferet de futuro; sed aufert de præsentī: quia mortem, tempusque reddendę rationis, non ut futuram, sed ut præsentem, debemus considerare. Sylveira hic.

Qua oportet fieri citō. Apoc. 1. 1. Cum multa hic revelata pertineant ad finem Mundi, cur dicitur, quòd oportet fieri citō? quia etiam longissimum præsentis vitę tempus, æternitati comparatum, brevissimum, & momentaneum. Sic Apoc. 22. 7. *ecce venio velociter.* Sylveira hic.

Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnes oculus. Apoc. 1. 5. & 22. 20. *ecce venio citō.* Cur in præsentī? q. d. hoc tempus, quod fluit usque ad diem Judicij, mihi breve videtur. Sylveira hic.

Oportet tantō studiō vitam nostrā instituere; proinde ac mox de omnibus verbis, operibus, & cogitationibus judicandi esse sumus. S. Chrysol. t. 1. hom. 8. in Gen.

Rationibus nostris consulamus Charissimi, quoniam tempus breve est. B. Ihsas Abb. or. 15.

Miscellanea.

Erunt signa &c. Luc. 21. 25. Visum mihi aliquando, non tam benigne agi cum particulari, quàm generali, Judicio: quia hoc tot signa solis &c. præcedunt; illud autem sæpe infalutatio hospite, sive non præmissa admonitione, præsentatur. Re autem maturius excussa comperi; nullum perire, quem Judicium particulare non perspicuis signis admoneat. Signa, ipsa brevitatis vitę, mortes aliorum, morbi, &c. ipsum peccatum. Escobar t. 5. Prophe. Chr. Obs. 7.

Gemamus modicum, nę semper gemamus; ploremus modicum, nę in æternum ploremus; non parcamus nobis, ut parcat ipse. Quò enim quisque fuerit in seipsum districtior peccatorum vindex! eò illi mitior tunc apparebit Judex. S. Thom. Vill. conc. 1. D. 1. Adv.

